

**Oświadczenie złożone
przez senatora Andrzeja Pająka
na 74. posiedzeniu Senatu
w dniu 7 maja 2015 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości Borysa Budki

Szanowny Panie Ministrze!

W ostatnim czasie zapoznałem się z informacjami przedstawionymi przez przedstawicieli środowiska kuratorów sądowych w moim okręgu wyborczym. W związku z tym jestem zmuszony wyrazić głębokie zaniepokojenie aktualną sytuacją kuratorskiej służby sądowej. Poruszany problem opisuję na przykładzie mojego okręgu wyborczego w Małopolsce zachodniej, niemniej po zagłębieniu się w temat jestem w stanie stwierdzić, iż problematyczna kwestia ma zasięg ogólnopolski. Ministerstwo Sprawiedliwości z założenia powinno przywiązywać istotną wagę do roli kuratorskiej służby sądowej w procesie realizacji polityki państwa wobec zjawisk ogólnie pojętej przestępczości oraz patologii w rodzinie, zwłaszcza iż z analizy zakresu obowiązków wynika, że w Polsce kuratorska służba sądowa wykonuje wiele zadań, które w innych krajach europejskich realizuje kilka wyspecjalizowanych służb.

Z mocy art. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych kuratorzy zawodowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze diagnostycznym, wychowawczo-resocjalizacyjnym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonaniem orzeczeń sądu. Zadania te wykonują w środowisku zamieszkania lub pobytu osób, których dotyczy postępowanie sądowe. Na przykładzie obszaru, jaki reprezentuję w polskim parlamencie, widać, iż nie jest to łatwe ze względu na specyfikę terenu, jego ukształtowanie oraz duże odległości. Oprócz sprawowania standardowego dozoru nad, statystycznie, setką dozorowanych każdy kurator dostarcza sądom rodzinnym i karnym materiał diagnostyczny. Kuratorzy realizują również funkcję wspierającą i korekcyjno-wychowawczą oraz pełnią rolę ochronną wobec dzieci, których rodzicom ograniczono władzę rodzicielską. Ponadto, służba ta wykonuje różnorodne zadania kontrolne wobec osób podlegających opiece, kurateli, przebywających w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczych, osób skazanych za przestępstwa i wykroczenia, udziela pomocy materialnej osobom zwalnianym z zakładów karnych, a od roku 2008 uczestniczy także w wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (SDE).

Reasumując, stwierdzam, że kuratorzy sądowi stanowią podstawową instytucję zajmującą się readaptacją osób społecznie marginalizowanych, które naruszają porządek prawny. Tymczasem od kilku lat pogłębia się problem związany z regularnym wzrostem liczby obowiązków w zakresie wykonywania zadań zarówno w terenie, jak i w siedzibie sądów. W zespołach kuratorskiej służby sądowej na kuratorów spada coraz więcej czynności biurowych, co powiązane jest z niewystarczającym poziomem obsługi sekretarskiej i stwarza zagrożenie polegające na obniżeniu skuteczności działań probacyjnych, co już teraz bezrefleksyjnie resort wytyka tej grupie zawodowej, nie biorąc pod uwagę konieczności wsparcia kuratorów w zakresie wzrostu etatyżacji, polepszenia warunków materialno-technicznych kurateli, jak również wzrostu zamrożonych wynagrodzeń dla pracowników kurateli sądowej.

Według Krajowej Rady Kuratorów średnie obciążenie pracą kuratorów sądowych osiągnęło w ubiegłym roku górną granicę, a potwierdzają to informacje przekazane przez przedstawicieli tego środowiska. Nowe zadania i czynności wynikające z nowelizowanych przepisów stanowią według kuratorów dodatkowe obciążenie pracą i stresem zawodowym. Lista zadań do wykonania przez kuratorów sądowych jest niezwykle rozbudowana, tymczasem w obecnej sytuacji państwa nie widać alternatywy dla systemu kurateli sądowej, dlatego też jedynym sposobem na rozwiązanie problemu jest inwestowanie w kuratelę – niezbędne jest natychmiastowe zwiększenie środków finansowych stosownie do nakładu obowiązków.

Uprzejmie proszę Pana Ministra o ustosunkowanie się do przedstawionych informacji, zaprezentowanie stanowiska oraz planów Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie wsparcia pracy kuratorów sądowych.

Z poważaniem
Andrzej Pająk